

יא:

עין משפט‏ **נר מצוה**

לג א מיי פֿ'ד מהל' פסולי מוקדשין הלכה ז ופֿ'ה מהל' עזרות יהי"כ הלכה טו:

לד ב ג מיי פֿ'א מהל' פרה אדומה הל' ח: לה ד מיי שס הל' ט: לו ה מיי שס הל' י: לז ו מיי שס הל' ט: ז (מיי) שס הליו' ופ"ז מהל' מעילה הל'יח':

ח (מיי) פֿ'א מהל' טומאה

לח ט מיי פֿ'א מהל' פרה אדומה הל' ח:

‏◄ הגהות הב"ח ►

(א) גפ' קריקין זה בזה אחר:

‏◄ מוסף רש"י ►

וכן שעירי ע"ז. צבור שטטלף בע"ז צהראת צ"ד, מציאין פר לעולה ושעיר לחטאת (יומא טה.). והפריש אחרים תחתיהן. ומגאלו הראשונים (שם). כולן ימורו. דהייא לה חטאת שכפרו בעליה, ותמש חטואת מתות ולד חטאת ותמורת חטאת וחטאת שמתו בעליה, ושכפרו בעליה ושעברה שמה (שם ג.). לנדרבה. לקין המנחה והיא קריאה נדבה צבור ונאה מן המנוחות שזל כל הירעות האמונות בכל מקום (שם). ואין חטאת צבור מותר. וזי גמירי חטאות ממות ביחוד גמירי (שם). דקדשי ברוך הבית היה. לא קרבה בעליו, ולהכי קרי ליה נדק הבית. כלומר דדין נדק הבית אינו (לה ומהרה ב.) נלומר און צה קדושה מפני שגזנו אלף קדושת דמים בעלמא, שהיי שטיטתה צהר המשחה (יומא צח.). הא בעינן העמדה והערכה. אין פודין את הקדשים לאחר מיתה מפני שגזנו צנן והעמיד את הבהמה לפני הכסן והעקיר אותה הכסן, ולאחר מיתה אינו יכולה לעמוד (חולין ט9.). פרה מטמאה טומאת אובלין. פרה אדומה אע"ג דלקוריה כהנה, מודה ר"ש דמעטמא טומאת אובלין (מנחות קא) דלע"ג דלומר ר"ש פ"ק דבכורות (טו:) דלפסורי הגאה כגון שור הכהן ופסור חמור אין מעטמאן טומאת אובלין, ונפקא ליה מכל האוכל אשר יאכל, אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קריי מזה. אוכל, הוא דפרה אדומה מקבל טומאת אובלין לעמא אחרים (חולין ק8.). ואי קשא למה לי קבלת טומאה, היא גופה מעטמא אדם וצגדים, מפרשין כה"ג בכריתות דפרק דס שטיטה (כא:) כגון צפר שחפהו בפתות מכבידה בנץ, אי משוית ליה אוכל מנטרף כדשי בנץ ומקבל האי בנץ טומאה אם יגע בטומאה ומעטמא שאר אובלין, ואי לא אוכל הוא לא מקבל האי בנץ טומאה, דלית ביה שיעורא, וכי נגעו ביה אובלין אחריו טורים הן שמים ונגעו בנגלה האל בנצח (חולין צ9.). והוציא דהיתה לה שעת

ובן שעירי ע"ז שאבדו. למאן דמפרש דפרק הוצילו לו (יומא דף ג.) דפר דקתני הכא הוא פר העלם דצר של צבור ניחא אצל למ"ד פר כ"ג תימנה אמאי לא תני ליה פר העלם

דצר צדשי שעירי ע"ז שרגיל לשנותם יחד דקדמני להו התם אמילתא דלאחרים ועוד תימנה מאי שנא דלא קתני פרי העלם דצר בלשון רבים דקדמני שעירי א"כ קסבר ר"ז שצטים מציאים י"צ פריס דשניהן שוין ה"ג מיימו י"צ פריס דהוריות (דף ד:): **א**י הכי נשחטה תפדה הא בעינן העמדה והערכה. תימנה

דמשמע דאי קדשי מוצח היא ניחא והא רבי יוחנן אית ליה דפרק בתרא דתמורה (דף לב:) ושם) דלחד זה ואחד זה היו בכלל העמדה והערכה ומיהו יש לומר הך סוגיא אחיא כר"ל דלמר לרצנן קדשי מוצח לא היו בכלל העמדה והערכה אצל קשה דמעיקרא פריך אצי דלא אמר לב צ"ד מתנה עליהן ולצוקף פריך דאפילו צמידי דלא שכיח אמר לב צ"ד מתנה עליהן ועוד דסצר דפרה קדשי מוצח היא וכן צמקנהו וכלל דוכמין מסקינן שאני פרה דקדשי דק הבית היא וסממא דהש"ס צפ"ק דחולין (דף יא. יא.) ושם) מפרש דטרפות פוסל דפרה משום דחטאת קרייה רחמנא לכן נראה דאצי ידע שפיר דפרה קדשי דק הבית היא ומ"מ סבר דאין נפדית אלף מחמת לב צ"ד מתנה עליהן להכי פריך וקרי פרה דלא שכיח פירוש שימצאו נאה ממנה אפילו הכי מסקי דעמיהו ואמר לב צ"ד מתנה עליהם משום דקדשי דק הבית היא א"כ צדקשי מוצח נמי אי אמר לב צ"ד מתנה עליהן אית לן למימר אפילו צמילתא דלא שכיח ומשני שאני פרה דקדשי דק הבית היא ואין לרייך ללב צ"ד מתנה והשמתא פריך אי הכי נשחטה תפדה אא"צ דמכה לב צ"ד נפדית כן דעתם להטנות ואי לאו תהא לדמי נסכים והוי כבעל מום מעיקרו דמודי ביה ר' יוחנן דלא צעי העמדה והערכה שפיר וא"ת ואי קדשי דק הבית היא

הכי פריך צמקון וכי פודין את הקדשים להאכילם לכלבים הא של דקק הבית ודאי פודין דאף פודין נפקא לן מואכלת ולא לכלביך (דברים יב) דכתיב בצפסולי המוקדשים של מוצח דמומכה דפרק צ' דבכורות (דף טו. וס) דמההוא קרא נפקא לן גיזה וחלצ של קדשי דקק הבית מותרים ואפילו קדם הקדישן למומן תנן התם דמותרינן לאחר פדיונן בגיזה ועבודה וצהדיא קמי התם אם ממו יפדו יש לומר דמדדננן אסור דמומכה דפרק כל שעה (פסחים דף לב:) גבי חמץ של הקדש והא דקתני אם ממו יפדו היינו מדאורייתא: **פ****רה מטמאה טומאת אובלין.** מפורש במקום אחר: **וְבִי פוּרִין אֶת הַקִּדְשִׁים.** ואע"ג דפלוגתא היא בצ"צ דבכורות (דף טו:) אפילו נקדם הקדישן למומן מ"מ סתם משנה התם (דף יד.) ובפרק הזרוע (חולין דף קג.) כמ"ד אין פודין: **מִשּׁוּם עוֹרָה.** הקשה הר"ר מרדכי מ"ש מהא דלמר [וצחים] (דף קג:) צבור שנטרף קוצרים אותו עם עורו לפי שאין פודין את הקדשים להאכילם לכלבים ולא אמר שיפדו משום עורו ולמאי דפרישית שאין פודין מדרבנן דקדשי דקק הבית ניחא ולפיכך מותר ליהנות מעורה אצל התם דאין פודין מדאורייתא אסור גם העור: **וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֵיתִי יָבֵב ב"ד בַּתְנָה עֲלֵיהֶם.** ולא מני לשנויי אצודין שאני דאצודין דלעיל ודאי לא שכיחי דנהרסים לשמרן ביותר לפי שקדושתן מרובה שדמן נכנס לפני ולפנים א"נ איניהו גופייהו לא שכיחי דפר ושעיר של יום הכפורים אין אלף פעם אחת בשנה וכן שעיר ע"ז לא שכיחי כלל אצל הכא אע"ג דמייירי נמי בשעיר החיצון של יום הכפורים מכל מקום שעירי חיצונים שכיחי טוצא ואצודין דידהו שכיחי ומסקי בית דין דעמיהו להטנות עליהן:

שבועות שתיים פרק ראשון שבועות

(ט) הא דלמר לדמי עולה. כי אמרי אנא קדוש קדושת הגוף היכא דלמר יהא להציא בדמיו עולה דכיון דליהו חזי להכי לא מוצנינן ליה אצל אמר יהא לדמי נסכים אף על גב דנסכים נמי למוצח וקדושתייהו דמיין להדדי כיון דלא להכי חזי מוצנן וכל שכן היכא דמתנו צ"ד שיהו לדמי מותר תרומה שהיא לרקועי פחים: **פר ושעיר של יוס"כ.** שהן חטאות הפנימיות **!** **וכן שעירי ע"ז.** צבור שחטאו בע"ז צהראת צ"ד מציאין פר לעולה ושעיר לחטאת דכתיבי דפרשת שלח לך [במדבר טו] ואותו שעיר מתן דמו על הפרוכת ועל מוצח הזהב כדלמר דוצחים דפרק צ"ש (דף נט:): **וּכְלֵן יִמוּסוּ.** דלא דמו לשעירי ההגלים דמתן צהו צממניתין [ב:ג] לא קרבו צרגל זה יקרבו צרגל אחר אצל אלו אינן ראויין עד יום הכפורים לשהם הבהם וכצר עברה לה שנה והוו להו מתרומה ישנה והלכך ימוסו

דקין חטאת שכפרו בעליה שהלכה למשה מסיני חמש חטאות ממות חו אחת מהם **!** **שאין חטאת צבור מסה.** לא נאמרה הלכה דחמש חטאות אלף ביחיד. וטעמא דר"ש מפרש צהוריות (דף ו:) וצתמורה (דף טו:): **נִימָא לָב צ"ד מַסַּח עֲלֵיהֶן.** שפדו בלא מוס: **דלא שכיח.** הילכך לא **!** חשוב צ"ד להטנות עליהן: **והרי פרה.** אדומה: **דלא שכיחא.** בכל ימי צית לראשון וצית שני לא עשו אלף שבע **!** **על כל פסול שנה.** אם אירע צה שזס פסול תפדה: **נשחטה פרה.** נשחטה חוץ למקומה: **ע"ג מערכסה.** דבכשר צהר המשחטה

וצמקוס הדזוק לה מקצר התמוס כדלמר דפרק בתרא דוצחים (דף קיג:): **אין לה פדייה עולמים.** מלחר שנעשים בבכשר גנאי הוא להוציאה לחולין: **דקדושא דקק הבית היא.** כלומר אינה מקדשי מוצח ליקדש קדושת הגוף לפיכך נפדית בלא מוס ואינה צריכה לב צ"ד: **העמדה והערכה.** שמעמוד על רגליה ויעריכנה הכהן דכתיבי (ויקרא כו) והעמיד את הבהמה לפני הכהן והעריך הכהן וגו': **דר"ש צמסכת תמורה דפרק בתרא (דף לב:): פרה מטמאה טומאת אובלין.** אע"ג דלית מוטמאין הגאה אין מטמאין טומאת אובלין וליף ליה מלח האוכל אשר יאכל [ויקרא יא] אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קריי אוכל ושאין אתה יכול להאכילו לאחרים אין קריי אוכל צמסכת מנחות דפרק המנחות והנסכים (דף קא:) ופרה איסורי הנאה היא: **מעטמא טומאת אובלין.** אם נגע שרץ בצצרה וחזר ונגע צצרה באובלין טימאתן: **הואיל ויש לה שנים הכושר.** ל כך: **ואמר ריש לקיש.** מהו שעת הכושר שלה: **אומר היה ר' שמעון פרה.** שנשחטה כהלכתה על גב מערכתה: **נפדית.** אם מנא נאה הימנה. וסבירא ליה לר"ש העומד לפדות כפדוי דמי [ב"ק עו:] והיא לא אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים: **אלא.** לא חוקמה כר"ש והאי דקתני מנא יכול הימנה תפדה משום דלב צ"ד מתנה עליה אע"ג דלא שכיחא אידי דדמיה יקרין מסקי אדעמיהו לאתנויי: **האי טנא סבירא ליה וכו' עד באין מעמידין לא גרסינן: וזי קיימו צ"ד ומסנו.** משום הללה פורתא דדמי עורה: **נימא.** להו ר"ש לב צ"ד מתנה שאם לא יקריב **!** צרגל זה יקרב צרגל זה ולמה ליה לשנויי שינויא דחיקא כולן באין לכפר כו': **!** **דלס סקנפא צרעיי.** הלכך מתנו עלה אצל תמידין דלית להו תקנתא צרעייא **!** ולכשימומו יפדם לא קיימי בית דין ומתנו: אלף

ליה לר"ש איסורי הגאה אין מטמאין טומאת אובלין וליף ליה מלח האוכל אשר יאכל [ויקרא יא] אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קריי אוכל ושאין אתה יכול להאכילו לאחרים אין קריי אוכל צמסכת מנחות דפרק המנחות והנסכים (דף קא:) ופרה איסורי הנאה היא: **מעטמא טומאת אובלין.** אם נגע שרץ בצצרה וחזר ונגע צצרה באובלין טימאתן: **הואיל ויש לה שנים הכושר.** ל כך: **ואמר ריש לקיש.** מהו שעת הכושר שלה: **אומר היה ר' שמעון פרה.** שנשחטה כהלכתה על גב מערכתה: **נפדית.** אם מנא נאה הימנה. וסבירא ליה לר"ש העומד לפדות כפדוי דמי [ב"ק עו:] והיא לא אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים: **אלא.** לא חוקמה כר"ש והאי דקתני מנא יכול הימנה תפדה משום דלב צ"ד מתנה עליה אע"ג דלא שכיחא אידי דדמיה יקרין מסקי אדעמיהו לאתנויי: **האי טנא סבירא ליה וכו' עד באין מעמידין לא גרסינן: וזי קיימו צ"ד ומסנו.** משום הללה פורתא דדמי עורה: **נימא.** להו ר"ש לב צ"ד מתנה שאם לא יקריב **!** צרגל זה יקרב צרגל זה ולמה ליה לשנויי שינויא דחיקא כולן באין לכפר כו': **!** **דלס סקנפא צרעיי.** הלכך מתנו עלה אצל תמידין דלית להו תקנתא צרעייא **!** ולכשימומו יפדם לא קיימי בית דין ומתנו: אלף

הכופרים

שכיחי דפר ושעיר של יום הכפורים

שכיחי דפר ושעיר של יום הכפורים מכל מקום שעירי

חיצונים שכיחי טוצא ואצודין דידהו שכיחי ומסקי בית דין דעמיהו להטנות עליהן:

שאני

הכופר. להאכילה אף לעלמו משנשחטה (שם קא:) וירדה לה תורת אוכל [ב"ק עו.]. דאמר ר"ל. אחו שעת הכושר היתה לה, דלומר היה ר"ש פרה נפדית אפילו נשחטה על גבי מערכתה כמשפט, אם מנא אחרת יפה ממנה, וחו שעת הכושר שלה, ואע"פ דלא נפדית אפילו הכי משוי לה אוכלא הואיל ורואיה לפדות [ב"ק עו. ובעי"ז מנחות קא: וחולין צ9.]. תמידין שלא הוצרכו לצבור. שיקחו מתרומה ישנן והביע אחד בנטין שמתיה לביא מן הקדש כדלמרינן ב"ה (צו. וצחים א:) שכל שנה היו נשארים ארבע טלאים, דלמרינן דפרק התכלת אין פוסחין משעה טלאים המוקדשים בלשכת הטלאים, כי בכל יום היו טעלין שנים וטעלים שנים אחרים וותנים תחתיהן מן מיום אחרון של אדר שלא היו טונים אחרים תחתיהן, לפי שמאלן ואלין אין מציאין אלף מאותן הנקטין משקלים של שנה זו, דלמרינן בנמ' ר"ה אמרה מורה דשם והבא קרבן מתרומה חדשה, ושאלו ארבע שלא הוצרכו, ולבדי ר"ש דלית ליה לב צ"ד מתנה עליהם. אם הוצרכו הוצרכו ואם לא יפדו אין נפדין תמימים אלף ירשו עד שימאלצו ואח"כ ימכרו (מנחות שם. מכת"י).

מסורת הש"ם

(א) [מוספתא דפרה פ"ב], (ב) [יומא מב. וז"ן], (ג) [בכורות לב: חולין פד.], (ד) [בכורות יד: תמורה לב:], (ה) צ"ק עו. חולין פא: [מנחות קא: מוספתא דפרה פ"א], (ו) [פסחים כט. בכורות טו. תמורה י. ל: לא.], (ז) [ע"י מוספות פסחים פא: ד"ה נעמא], (ח) [וצחים ו: ע"ש מנחות עט: ע"ש], (ט) [שייך עוד לע"א], (י) ע"כ (ל) [בבב"י הגי' חסד, ולכשימומו, (ט) וע"ש מוס' יומא ג. ד"ה פה, (ט) נכט. וע"ש מוס' ד"ה אין וכו' דה"ק אין פודין מדרבנן וכו']

‏◄ גליון הש"ם ►

גב' מצא אחרת נאה בפניה. טיין לקמן דף טו ע"א מוס' ד"ה למדך:

‏◄ רבינו הגנאל ►

וכן שעירי ע"ז שאבדו והפריש אחרים תחתיהם ואח"כ נמצאו בין למאן דאמר ימורו בין למאן דאמר ירשו עד שיסתאבו אמאי לא אמרינן לב ב"ד מתנה עליהם ונפדין המימין. ופריך שאני אבודין. כלומר כיון דלא שכיחי דכל מאן דפריש קרבן מהויר והוי ביה. לפיכך אין לב ב"ד מתנה עליהן. ואקשינן והרי פרה דלא שכיחא ותניא פרה נפדית על כל פסול שבה. מתה או נשחטה או מצא אחרת נאה הימנה תפדה לאו משום דאמרינן לב ב"ד מתנה עליהם. ואע"ג דלא שכיחא. שחטה ע"ג מערכתה אין לה פדיה עולמית. ופריך שאני פרה דקדשי ברוך הבית היא דלעולם לפדיה קיימי: הא ר' שמעון היא דאמר קדשי מוצח היו בכלל העמדה והערכה אבל קדשי ברוך הבית אינן בכלל העמדה והערכה כלומר אפילו בלא העמדה אלא נשחטו בערבין ונפדין ומפורש בסוף תמורה. ואסיקנא והא לר' שמעון פרה נפדית על גבי מערכתה אמאי תני אין לה פדיה עולמית. אלא שאני פרה שנפדית על כל פסול שבה הואיל ודמיה יקרין. ואסיקנא לעולם אין פודין הקדשים להאכילן לכלבים והיא דקתני מתה תפדה משום עורה. וכדאמרין אנשי מגמלא אונא. ומותבינן לרבה ממתינ' אמרו לו הואיל ואין כפרתן שוה היאך הן קריבין. אמר להן כולן באין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו ואמאי לימא להו לב ב"ד מתנה עליהן ונפדין ר' שמעון ליל לב ב"ד מתנה עליהם. דאמרי שלמי דר' יוחנן תמידין שלא הוצרכו לצבור לדבריי ר' שמעון אין נפדין תמימין לדברי חכמים נפדין תמימין.

מסורת הש"ס

^[א] בת יעב"ץ, (ג) לעיל יא. [ותי"ן], א) [ומתאסב. תמורה כב. כג.], ד) תמורה כ: [פסחים עג.], ט) [בתמורה איתא ר' אלעזר], ו) הוא גופיה. יעב"ץ, ו) [לעיל ג.], ח) [ומיר כה: תמורה יח.], ט) [אולם לפניו איתא],

הגהות הב"ח

^[א] רש"י ד"ה רבי כו' עליה ושוחרטה ונספיה: ^[ב] תוס' ד"ה אשם וכי הפרסה פ"י ה' מטואר,

רבינו חננאל

ור' יוחנן האי גמרא גמיר לה. ור' שמעון הני תמידין שלא הוצרכו לצבור מקיץ בהו למזבח כלומר מקריבין אותן שלא לשום תמידין. אלא כמו מיני מגורים שאינן מעיקר הסעודה כך ענין קיץ המזבח. והני מילי תמידין דמעיקרא עולות נינהו. השתא נמי מקריבין אותן עולות לקיץ למזבח כמו דורון ולא כמו חובה (אלא) [אבל] כגון שעירי חטאת שנשתיירו וכיצא בהן אין מקייצין בגופן לשום עולה. דחיישין לאחר כפרה אע"ג דפקעה מהן קדרשה לאחר כפרה אטו לפני כפרה אלא מקייצין בדמיהן: אמר רבא אף אנן נמי תנינא והשני ירעה עד שיסתאב וימכר. ואמאי נקרב הוא גופיה עולת נדבה. אלא לאו ש"מ גזרה לאחר כפרה אטו לפני כפרה. תניא נמי הכי מה מביאין מן המותרות.

שבועות שתיים

אלף רבנן דאמרו לו. במתני' והכי אמרי ליה הוּאֵל ואין כפרתן שוה ולית לך לבב ז"ד מתנה שאם אצד צוה יקריב לזה לכפרה אחרת היאך הן קריצין: **ממאי דר' יהודה**. קאמר ליה דלית ליה נמי אין כפרתן שוה כר"ש ומשום לבב ז"ד מתנה הוא דקא מומיב

שאני קטורת דלֵא^[א] בר רעיה היא אלא רבנן דפרה דלמא שאני פרה דדמיה יקרין ואלא רבנן דאמרו לו ממאי דר' יהודה היא והכי קאמר ליה בשלמא לדידי דאמינא לבב"ד מתנה עליהן אַמטו להכי יקרבו אלא לדידך דאמרת לא אמאי יקרבו דלמא ר"מ היא והכי קאמר ליה בשלמא לדידי דאמינא כל השעירים כפרתן שווה מוש"ה יקרבו אלא לדידך אמאי יקרבו אלא ר' יוחנן גמרא גמיר לה לדברי ר"ש אין נפדין לדברי חכמים נפדין ולר"ש דלית ליה לבב"ד מתנה עליהן מאי עבדין להו א"ר יצחק א"ר יוחנן מקיצין בהן את המזבח א"ר שמואל בר רב יצחק ומודה ר"ש בשעירי חטאת שאין מקיצין בגופן אלא בדמיהן הכא הוא דמעיקרא עולה והשתא עולה אבל החם דמעיקרא חטאת והשתא עולה גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה אמר אבוי אף אנן נמי תנינא ^[ב]פר ושעיר של יוה"כ שאבדו והפריש אחרים תחתיהם וכן שעירי ע"ז שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולן ימותו דברי ר' יהודה ר' אלעזר ור"ש אומרים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה שאין חטאת צבור מתה ואמאי נקרבו אינהו גופייהו עולה אלא לאו ש"מ^[ג] גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה אמר רבא אף אנן נמי תנינא ^[ד]יהושע ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה ואמאי יקרב איהו גופיה עולה אלא לאו ש"מ גזרה אחר כפרה אטו לפני כפרה אמר רבינא אף אנן נמי תנינא ^[ה]אשם שמתו בעליו או שנתכפרו בעליו ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה רבי אליעזר אומר ימות רבי ^[ו]יהושע אומר יביא בדמיו עולה וליקרב ^[ז]הא גופא עולה יאלא לאו גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה שמע מינה תניא נמי הכי הֵמָּה הֵן מביאין מן המותרות קיץ

שבועות ראשון

שאני קטורת דִלִית לִיה תקנתא ברעיה. תימה דה"ל למינקט תקנתא דתמידים והל"ל דלית להו תקנתא צקין למזבח שמקנה זו עושין בממידין כדאמר בסמוך וי"ל דרצותא נקט דאפי' תקנה מועטת כזו אין צקטורת וא"ת לעיל (דף י:) דפריך רבה לרב חסדא ממתני' דמותר הקטורת אמאי לא משני הכי ויש לומר משום דרב חסדא אית ליה שאין לבב צית דין מתנה צשום מקום להפקיע קדושת הגוף: **וְמִמָּאִי** דר' יהודה היא. תימה כי אמאי נמי כר' יהודה מצי למימר שאני חטאת צבור דלית להו תקנתא צרעיה דהא ר' יהודה אמר לעיל כולם ימותו ומיהו עדיפא מינה קאמר דללמא ר"מ היא ואפי' צהק חיצונים דשכיחי לית ליה לבב ז"ד מתנה עליהן:

מְקִיצִין בהן את המזבח. תימה דצפרק התורה (מנחות עט: ושם) משמע דאולי לרעיה דאמר ומי אית ליה לר"ש לבב ז"ד מתנה עליהן והא א"ר אידי צר אצין א"ר יוחנן תמידין שלא הוצרכו לצבור לדברי ר"ש אין נפדין תמימים ומשני שאני התם דלית להם תקנה צרעיה וי"ל דהתם משום חטאות משני הכי דעיקר מילתא דר' יוחנן משום דדייק ממתני' דלית ליה לר"ש לבב ז"ד מתנה אע"ג דא"ר יוחנן גמרא גמיר לה היינו דלרנבן נפדין תמימים אבל לדברי ר"ש ממתני' דייק וכן משמע מדנקט דלר"ש ולא קאמר ר"ש אומר ואגב דנקט לדברי ר"ש נקט נמי לדברי חכמים ואם תאמר וממתני' היכי מצי דייק דלמא הא דלא אהדר להו ר"ש דייק צ"ד מתנה עליהן משום דלא אינטריך וי"ל כיון דגמיר ר' יוחנן דלרנבן אית להו לבב ז"ד אי לאו דשמעי' לר"ש דלית ליה לא הוה להו לאקשויי לר"ש היאך הן קריצין:

אֲשֶׁם שמתו בעליו בו' **אֵלֶּא ש"מ** גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה. משמע דלאחר כפרה אפילו קודם ניתוק שרי מדאורייתא מדלא קאמר גזירה אחר ניתוק אטו קודם ניתוק משמע דליכא איסור אלא קודם כפרה והא דאמר בכל דוכתא^[א] דהלכתא גמירי לה דכל שצחטאת מתה צאשם רועה אר"ת דרעיה דרנבן היא והלכתא לא גמירי אלא כל שצחטאת מתה צאשם קרב עולה והש"ס דנקט רעיה לפי שקנו אותה חכמים והעמידוה צה ואינה אלא מדרבנן כדמשמע הכא והכי נמי מוכח בפסחים צסוף פרק אלו דברים (עג. ושם) דאמר רב הונא א"ר אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם כשר לעולה אלמא לא צעי עקירה אי הכי כי לא ניתק נמי פ"י בשלמא אי צעי עקירה כו' מש"ה צעי ניתוק דעבוד רנבן היכרא דע"י כך חיכור לעוקרו אצל כיון דלא צעי עקירה לא ניתק נמי ומשני גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה ותימה דצפ"ק דוצחים (דף ה: ושם) וצפ"ק דמנחות (דף ד. ושם) אמר רב הונא אשם שניתק לרעיה כו' ניתק אין לא ניתק לא מאי טעמא אמר קרא הוא צהוייתו יהא ופירש צקונטרס צהוייתו יהא עד שניתק וע"כ דרשה גמורה היא דקאמר התם אלא הוא למא לי ואר"ת דל"ג התם ניתק אין לא ניתק לא ובתמורה פרק אלו קדשים (דף יח. ושם) אינו צשום ספרי^[ב] ואפילו גרס ליה לא קאי דרשה דקרא לפרש טעמא דלא ניתק לא אלא אחא לפרש מאי טעמא כשר כששחטו סתם צלא עקירה אמר קרא הוא צהוייתו יהא כלומר

כצנות

עין משפט ונר מצוה

למ א מוי פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הלכה ב: **ב** ב מיי פ"ה מהל' עבודת יוה"כ הל' טו: **בא** ג מוי פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הלכה יד: **בב** ד מיי שם הל' טו: **בג** ה מוי פ"ד מהל' שקלים הלכה ט [ופ"צ הלכה ג]:

ב ב מיי פ"ה מהל' עבודת יוה"כ הל' טו: **בא** ג מוי פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הלכה יד: **בב** ד מיי שם הל' טו: **בג** ה מוי פ"ד מהל' שקלים הלכה ט [ופ"צ הלכה ג]:

מוסף רש"י

פר ושעיר של יוה"כ. שכן חטאות הפנימיות (לעיל יא.). והפריש אחרים תחתיהם. והמכפרו בהן ואחר כך מנאלו האגודים (הוריות א.). וכן שעירי ע"ז. לצור שחטאנו בע"ז צהולאת צ"ה, מציאין פר לשולה ושעיר לתאטא, כדכתיב בצרפת שלח לך, ואותו שעיר מתן דמו על הפרוכת ועל מזבח הזהב, כדאמר בנזמים ספיק צ"ש (שם). והפריש אחרים ומנאלו תחתיהן. הראשונים (יומא טה.). כרין ימותו. דלא דמו לשעירי הנגלים דמתן צהו כמתניתין לא קרבו צרגל זה יקריב צרגל אחר, אבל אלו אינן ראויין עד יום הכסופים לשנה הבאה וכבר צברה לה שנה והוו להו מתרומה ישנה והלכך ימותו כדון חטאת שכפרו צעליה, שהלכה למשה מסיני חמש חטאות ממות וזו אחת מהן (לעיל יא.). לנדבה. לקין המזבח והיא קריה מדבת צבור וצאה מן המותרות של כל הדעות האמורות בכל מקום (יומא א.). שאין חטאת צבור מיתה. וכי גמירי חמש חטאות ממות ביחוד גמירי (שם) ר' אליעזר אומר ימות. כל דדיו של ר"א היה עושה אשם כחטאת לכל דבר שנאמר (ויקרא ז) כחטאת כאשר, וכן גבי שלא לשמו וכן גבי חטאת שזכנס דמה לפניו במזבח זכמים (י: פסחים עג.).

לנדבה שאין חטאת צבור מתה ומהן שמעת ליה דאמר אין חטאת צבור מתה ר"ש [לעיל יא:] וקאמר ירעה ולא קאמר יקרב לנדבה. וכל יפלו לנדבה דקאמר ר"ש בכל דוכתא לקין המזבח הוא: **אשם שמתו צעליו או שנתכפרו**. צאחר דאילו בחטאת כי האי גוונא מתה צאשם רועה דהכי גמרינן צהלכתא [תמורה יח.]. כל שצחטאת מתה צאשם רועה וכל הרועין דמיהן נופלים לנדבה שכן מדרשו של יהוידע הכהן צבמס' תמורה (דף כג.): **ר"א אומר ימות**. ר"א אית ליה אשם כחטאת לכל דבר אף שאם שחטו שלא לשמו פסול צפ"ק דוצחים (דף ג.) וכן לענין שאם נכנס דמו להיכל פסול [שם פא:]: **רבי יהושע אומר יביא בדמיו עולה**. צעל האשם יביא בדמיו עולה. והתם [תמורה כ:] מפרש והלא אף נדבה עולה היא מה צין דברי רבי יהושע לדברי חכמים אלא צומן שהיא צאה נדבת יחיד סומך עליה ושוחטה ונסכיה קריצין משלו וצומן שהיא צאה נדבת צבור אינו סומך עליה ^[א] ונסכיה קריצין משל צבור: **סניא נמי הכי**. כדאמר לעיל מותרות לר"ש מקיצין צהן את המזבח: **מה הן מציאין מן המותרות**. של צבור שנתותרו משנה לשנה: קץ

צאותה הוייתה שקופה להיות דהיינו עולה דהכי גמירי שקרב עולה צאותה הויה יהא מתחלה צלא עקירה ואף על גב דקרא קאי אהלכתא אשכחן כי האי גוונא צפ"צ דכזורות (דף טו. ושם) דמקיש דבר הבא ממעלה גרה פ"י תמורת פסולי המוקדשים לדבר הבא ממפריסי הפרסה ^[ב] ה' חטאות המתות וגמר מהתם מה התם צמיתה אף על גב דהתם הלכתא היא: **רַנְיָא** נמי **חבי** מה הן **מביאין** בו'. נראה דמיתיי סייעמא דגזרינן אטו קודם כפרה מדלא קתני מה הן עושין מן המותרות אלא מה הן מציאין משמע מדמיהם אבל לא מגופן ובמותר חטאת ואשם מיירי ולא צמורת עולה דסתם מותר צוצחים ובתמורה בחטאת ואשם מיירי:

מסורת הש"ס

א) יומא פה: פו. (כריתות א:י. א) סנהדרין זט. ע"ש, א) עני' מוס' יבמה' עב. ד"ה ומדבריהם], ד) [סנהדרין א:ז. א) [סנהדרין סד: ז:], ו) [פסחים ה. וס"ג], ו) [עירובין זא: וס"ג], ח) [כריתות ו. כל הסוגיא ע"ש], ט) וז"ל מוס' כריתות ו'. ד"ה וקראו מקרא קדש פי' בנסות נקיה כדאמר במכילת' מקרא קדש כו' עכ"ל עני' מוס' דהכל ד"ה לא קראו], י) בס"א: בחולפא לעשות פניו ומגלה שלג כהלכה כגון. א) ובדאשיות לו, א) [מסכת כד.], ט) [ש"יך לע"ז], ה) פי' דבר שפך למעלה כלומר עולה מכפר על היורש דבר מועט,

תורה אור השלם

- בי דבר יי' בזה ואת מצותו הפר הברת חכרת הנפש תהוה עונות בה: במדבר טו לא 2. אך בעשור לחודש השביעי יהוה יום הכפרים הוא מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשתיכם ויזקקבתם אשה לקי': ויקרא כג כז

הגהות הב"ח

ה) רש"י ד"ה דאי כו' דיומיה נמי מכפר:

גליון הש"ם

גב' זה הפורק עול. עיין יבמות דף ט ע"א מוס' ד"ה מה:

מוסף רש"י

חזק מפורק עול. ספר בהקד"ה (יומא פה): וא: פורק עול של כל תמלות (כריתות א), ומגלה פנים בתורה. דורש את התורה לגמל, כגון מנשה שהיה דורש בלגדות של דופי לא היה לו למשה לכחזר אלא ותמנע היתה פלגש וגו' (יומא שט וכע"ז כריתות שט). בזמן שעונה בה. שלג שב קודם מיתה היו בכתם, אבל שב לא (סנהדרין ז:). וקראו מקרא קדש. נתקון סדר התפלה (כריתות א), ומודה רבי בברת דיומא. דהא דקמי לא התענה צו מכפר, לעצירות דכל השנה, אבל היא עבירה דעניו לא מכפר, ואך חלק נמי דקמי לעיל צעצירות דיומיה קאמר (שם). כרת, הולך ערירי בלא בנים ואם יש לו ממס (שם).

שבועות שתיים פרק ראשון שבועות

צעומד במדרו. ללא ענד תשובה. ודקשיא לך זבז רשעים תועבה

מתני' רבי היא דאמר יוה"כ מכפר על שאינן שצין והאי קרא מוקי לה בשאר יומי: **פורק עול**. כופר בעיקר: **מגלה פנים בתורה**.

בא על דברי תורה בחולפא ובגלוי עוות פניו כגון ^א (סנהדרין דף נט:)

מנשה שהיה יושב דורש בלגדות של

דופי לא היה למשה לכחזר אלא

ותמנע היתה פלגש ^ב וילך ראוצן צימי

קזיר חטים (בראשית ז): **צרים**. צער

מילה: **דבר ה' בזה** **זה הפורק עול**.

שציה דיצור ראשון שאמור בסניי אנכי ה' אלהיך (שמות כ) שלא שמעו

אותו אלא מפי הגבורה ^ג **ומגלה פנים**.

מדאפקיה קרא בלשון ציוין וזה בזה דברי תורה הוא: **זה המיפר צרים בצער**. שהיא מלוא יחידית: לא

אמרסי אלא בזמן שעונה **זה**. אלמא

צמאינו שז קאי קרא. וצחקת תלת

הוא דגלי לן אף לאחר יוה"כ הא

בשאר אע"פ שאינו שז יום הכפורים

מכפר: **ורבנן**. דאית להו נמי בשאר

עצירות דאין יוה"כ מכפר על שאינן

שצין אמרי לך הא דגלי לן קרא

בהך תלת לאו ציוה"כ איירי אלא

הכרת תכרת דקאמר תכרת לעולם

הבא שאלו מיתה אינה ממרקת על

שלם הללו בלא תשובה אבל שאר

עצירות בלא תשובה נמי מיתה

ממרקת אחר יום הכפורים אבל

יוה"כ בלא מיתה לא: **שאל עשה**

תשובה. ואין עונה זה מיתה ממרקת

אף על שלם הללו ולא תכרת לעולם

הבא: אחד ישראל וגו'. מתכפרים

משאר עצירות בשעיר המשתלח:

ומאן אים ליה האי סבדא. דכהניס

מתכפרין צמשתלח: **רבי יהודה**.

לקמן בהאי פירקא [ע"צ]: **אבל ר' יהודה**

לא סבר לה כרבי. שהיא יוה"כ מכפר

על שאינן צצים ולא אחיא מתניתין

אליציה: **או דלמא**. רבי יהודה נמי

כרבי סבר לה ומתניתין רבי יהודה

נמי והאי דלא אמר רבי יהודה היא

וסבר לה כרבי אורחא דמילתא שייך

טפי למימר רבי היא וסבר לה כר'

יהודה רביה ולא למימר רבי יהודה

היא וסבר ליה כרבי תלמידיה: **דוקא**

קאמינא רבי סבר לה **כרבי יהודה**.

בשעיר המשתלח דע"כ מתניתין רבי

היא כדאוקיימנא מדקתני יוה"כ מכפר

על שאינן שצין אבל ר' יהודה לא

סבר ליה כרבי דתניא אין יוה"כ מכפר

על שאינן שצין לרבי יהודה: **הטאום**

ואשמות אין מכפרין אלא על השצין.

דכתיב (במדבר ה) והתוודו את חטאתם

וגו' (ויקרא ה) והתוודה אשר חטא עליה:

שאין מכפרין על המזיד כשוגג. רוצ

חטאות ואשמות אין מכפרין על המזיד

כשוגג אלא אשם שפחה חרופה ואשם

נזיר טמא ואשם שצועת הפקדון

וחטאת דשצועת העדות: אך חלק. אך

צעשור לחדש השציעי הזה יום הכפורים

הוא וכל אכין ורקין מיעושין ללמדך

שפעמים שאין יוה"כ מכפר: **ספס**

סיפרא. תורת כהנים ר' יהודה היא הכי אמרינן צסנהדרין באלו

הן הנחנקין (דף פו:). לא קראו מקרא קודש. לא קיבלו צצרכותיו

לומר מקדש ישראל ויוה"כ: **ומודה רבי צכרת דיומא**. הא דתניא

קמייתא דאינו מכפר על שאינן שצין בכרת של יום הכפורים קאמר

של עינוי ושל מלאכה אבל על כל שאר עצירות מכפר אף על פי שעשה צו מלאכה ולא התענה צו: **דאי לא סימא הכי**. דככרת

דיומיה מודה רבי דלא מכפר ותימא דאכרת דיומיה ^ה מכפר: **כרת דיוה"כ לים ליה לרבי**. צתמיה. א"כ למה כתב רחמנא ציום הכפורים

כרת צשלמא שאר כריתות דאי מיית קודם יוה"כ לא איכפר אבל הך למה לי הא כי עבר עליה מכפר עליה הא יומא: **אלמה לא**.

צתמיה. כלומר אלמה אי אית ליה לרבי דמכפר על כרת דיומיה בלא תשובה לא איכא כרת ציום הכפורים: **והא משכחת לה**

כגון דעבד בליניא ומיס דלא אחי יממא לפורי ליה. שאין מכפר אלא יום כדכתיב (ויקרא טו) כי ציום הזה יכפר עליכם:

יג.

בעומד במדרו. הקשה הר"ר שלמה מדריו"ש דצפרק צתרא

דיומא ^א (דף פה: ושס) אמרינן מיתה ויום הכפורים

מכפרים עם התשובה עם התשובה אין צפני עצמו לא הא מני

דלא כרבי והא לא אחיא אפילו כרבנן דאית להו דמיתה בלא תשובה

מכפרת בשאר עצירות דלאו הך

שלשה ויש לומר דהכל לא קאמרי

רבנן דמיתה ממרקת אלא עם

היסורין והדינין שדינן אותו לאחר

מיתה וע"י כך אינו נכרת לעולם

הבא אבל עם התשובה מיתה ממרקת

לגמרי שאין מדון עוד ציסורין לאחר

מיתה אבל לרבי מיתה ויוה"כ בלא

אשם שפחה חרופה ואשם נזיר טמא

והשתא אחי שפיר כרבנן:

שאיין מבפרין עץ המזיד. פירש

צקונטרס רוצ חטאות

ואשמות אין מכפרין על המזיד אלא

אשם שפחה חרופה ואשם נזיר טמא

ואשם שצועת הפקדון וחטאת

דשצועת העדות וא"ת וגנמר מהנהו

שמכפר על הזון כשוגג וי"ל דאיכא

למיפרך שכן אין מכפר על חייבי

כריתות וחייבי מיתות צ"ד:

הוא"ל ומכפר עץ המזיד. וא"ת

נימא דיוה"כ לא יכפר על

המזיד מידי דהוא אחטאת ואשם וי"ל

דקרא דיוה"כ הוא איכא למ"ד דמשמע

אפי' איננס שציס וכ"ע מודו דמרבינן

צמוזד ועוד דלדרכה נילף משעיר

הנעשה צפנים שמכפר על המזיד:

לא קראו מקרא קודש. פירש

צקונטרס שלא קיבלו עליו

צצרכותיו לומר מקדש ישראל ויום

הכפורים ואין נראה דלא אשכח

צרכות ציום הכפורים דליהו

דאורייתא וגראה לר"ת קראו מקרא

קודש שמוזה שצ"ד קדשוהו ושצות

ממלאכה שצציל קדושת היום ולא

קראו מקרא קדש שאינו שצות מחמת

קדושת היום אלא מחמת שמתעצל

לעשות מלאכה: **תלמוד דיומא**

יום כפורים הוא מכל מקום. מיתה

דלמא צעשה תשובה איירי ולעולם

סבר תנא דאינו מכפר אלא על השצין:

דאי לא תימא הכי. ואם תאמר

למה לו אך חלק למאי דס"ד

השתא ידיעינן מסבדא דכרת דיום

הכפורים לרבי לית ליה וי"ל דהמ"ל

ולטעמיך או שמא צאטרטיך אך אפי'

חור צו מעצירה אלא שצבעט שאציעה

שאינו רוצה שיום הכפורים יכפר:

ט דעבד סמוך צשקיעת החמה.

אבל לאחר שילות שעיר

לא מצי לאוקומה שהוא מכפר כל

היום ואף על גצ דמשמע לעיל

^{דף ט:)} שאין קרבנות מכפרין על

עצירות של אח"כ אפילו צו ציום

דאמר נפקא מינה לטומאה שאציעה

צין זה לזה שאני שעיר המשתלח

דכתיב ציה כי ציום הזה יכפר

עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם

משמע דכל היום יכפר אי נמי

היום עצמו בלא שעיר המשתלח מכפר קצת ואין כאן כרת

גמור וכה"ג אשכחן צפרק קמא דצבחס ^{דף ו. ושס} דעולה

מכפרת על היורש ^ט מקופיא ולא מקיבעא כלומר לגמרי והשתא

אחי

מו א מיי פ"ח מהל' תשובה הלכה א:

בוח ב מיי שם פ"א הלכה ז:

בוח ג מיי שם הל' א ופ"ג מהל' שגגות הלכה י:

ג ד מיי פ"א מהל' תשובה הלכה ג ופ"ג מהל' שגגות שם:

רבינו חננאל

המשתלח מכפר. ואוקימנא למתני' בעבר על מצות עשה ולא עשה תשובה אלא עומד במדרו ורבי היא דתניא אע"פ שלא עשה תשובה יוה"כ מכפר עליו חזק מפורק עול ומגלה פנים בתורה ומפר ברית בבשר שאין יוה"כ מכפר עליון אלא אם יחזור בתשובה כו'. דברי רבי ורבנן פשוטים הם. ואקשי' ומי מצית מוקמת לה למתני' כרבי והא מדקתני סיפא אחד ישראל ואחד כהנים ואחד כהן משוח ותיצבה רב יהודה שהללו כולן מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עבירות ומתני' ר' יהודה היא מכלל דרישא נמי ר' יהודה היא. ופריך רב יוסף מתני' כולה רבי היא וסיפא סבר לה כר' יהודה. ורבי פי' ר' יהודה רביה. ורבי תלמיד הוא. ואמר ליה דוקא קא אמרת. א"ל רב יוסף דוקא קאמינא. דרבי סבר לה כר' יהודה רביה דשעיר המשתלח בשאר עבירות וזולתי טומאת מקדש וקדושו מכפר על הכל. ור' יהודה לא סבר לה כרבי דיוה"כ מכפר אפי' על שאינן שצין. דקתני סתמא בברות כהנים שהוא סיפרא כי יוה"כ אינו מכפ' אלא על השבין שנאמר אך בעשור לחודש וגו' וקיימא לך אכין ורקין מיעושין. ואינו מכפר על שאינן שצין. וסתם סיפרא ר' יהודה היא כדנרטינן באלו הן הנחנקין משמיה דר' יוחנן: סתם סיפרא ר' יהודה: ורמינן סתם סיפרא אסתם סיפרא. ופריך אביי הא רבי [והא ר'] יהודה. רבא אמר הא והא רבי היא. והא דתניא אם לא שב אינו מתכפר לו בעבירה שנעבר יום הכפורים דאי לא תימא הכי כרת דכתיבא ביום הכפורים לית ליה לרבי. ודחינן כרת (לר') דיוה"כ (היכי) [הכין] משכחת לה. כגון דאכיל בליילא או עבד עבדיהא ומית דלא סליק עמוד השחר לכפורי ליה.